

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

Delegatura w Lublinie
20-079 Lublin, ul. Dolna 3-go Maja 5
Tel. (0-81) 532-35-31, 532-54-48,
Fax (0-81) 532-08-26
E-MAIL: LUBLIN@UOKIK.GOV.PL

Lublin, dnia 29 grudnia 2006r.

RLU-61-53/06/MW

DECYZJA RLU – 45/06

Na podstawie art. 23 e ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2005 r. Nr 244 poz. 2080, ze zm.) oraz stosownie do art. 28 ust 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 18 poz 172 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wszczętego z urzędu,

działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się bezprawne działania przedsiębiorcy R. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą „E. ” w L. , polegające na zamieszczeniu w stosowanym w obrocie z konsumentami Regulaminie Szkoły Języka Angielskiego E. następujących postanowień :

1. pkt. 8 – „W przypadku niewystarczającej liczby słuchaczy w grupie poniżej 4 (w grupach małych) i poniżej 7 w grupach standartowych) szkoła, w porozumieniu ze słuchaczem może podjąć decyzję o:

- a) połączeniu grup o podobnym poziomie,
- b) skróceniu czasu trwania zajęć do 75 lub 60 min bez zmiany w Harmonogramie opłat ,
- c) podwyższeniu opłat związanych ze zmianą wielkości grupy,
- d) rozwiązaniu grupy i zwrotu opłaty pomniejszonej o kwotę za przeprowadzone zajęcia”;

2. pkt.22 – „Nie wniesienie opłaty w ciągu trzech tygodni po upływie regulaminowego terminu powoduje skreślenie z listy słuchaczy” ;

3. pkt. 23 – „Wniesione opłaty nie podlegają zwrotom, z wyjątkiem rezygnacji z kursu w ostatnim tygodniu poprzedzającym rozpoczęcie kursu można wycofać wpłaconą kwotę po potrąceniu kosztów manipulacyjnych w wysokości 50 zł” ;

4. -pkt.29 - **"Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za rzeczy pozostawione na terenie Szkoły"** ;

5. Nieoznaczony numerem zapis Regulaminu **"Regulamin może ulec zmianie. Wszelkie zmiany w regulaminie będą podawane do wiadomości na miesiąc przed ich wprowadzeniem"**

za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23 a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2005 r. Nr 244 poz. 2080, zm. Dz.U. 2006 Nr 157, poz. 1119, Dz.U. Nr 170 poz. 1217), polegające na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o których mowa w art. 479⁴⁵ Kpc

- oraz stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 25.10.2006r.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w prowadzonym postępowaniu wyjaśniającym zebrał informacje dotyczące stosowanych przez niepubliczne szkoły językowe działające na terenie właściwości terytorialnej Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w L. wzorów umów zawieranych z konsumentami oraz Regulaminów świadczenia usług.

Ocena nadesłanych materiałów – w tym Regulaminu świadczenia usług oraz wzoru umowy zawieranej z konsumentami przez R. S. prowadzącego E. – Szkołę Języka Angielskiego w L. dokonana pod kątem ewentualnego naruszenia art. 23 a ust.1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2005 r. Nr 244 poz. 2080, zm. Dz.U. 2006 Nr 157, poz. 1119, Dz.U. Nr 170 poz. 1217) – zwanej dalej ustawą o ochronie (...) dała podstawę do wszczęcia w dniu 12.10.2006r. postępowania administracyjnego przeciwko w/w przedsiębiorcy pod zarzutem naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, poprzez zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami Regulaminie Szkoły Języka Angielskiego E. postanowień wzorca umownego, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone. Prezes Urzędu zakwestionował, jako naruszające zbiorowy interes konsumentów- następujące zapisy Regulaminu:

1. - pkt. 8 – *„W przypadku niewystarczającej liczby słuchaczy w grupie poniżej 4 (w grupach małych) i poniżej 7 w grupach standartowych) szkoła, w porozumieniu ze słuchaczem może podjąć decyzję o:*

a) połączeniu grup o podobnym poziomie,

b) skróceniu czasu trwania zajęć do 75 lub 60 min bez zmiany w Harmonogramie opłat ,

c) podwyższeniu opłat związanych ze zmianą wielkości grupy,

d) rozwiązaniu grupy i zwrotu opłaty pomniejszonej o kwotę za przeprowadzone zajęcia”.

2. -pkt.22 – *„Nie wniesienie opłaty w ciągu trzech tygodni po upływie regulaminowego terminu powoduje skreślenie z listy słuchaczy”.*

3. - pkt. 23 – *„Wniesione opłaty nie podlegają zwrotom, z wyjątkiem rezygnacji z kursu w ostatnim tygodniu poprzedzającym rozpoczęcie kursu można wycofać wpłaconą kwotę po potrąceniu kosztów manipulacyjnych w wysokości 50 zł”.*

4. -pkt.29 Regulaminu - *"Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za rzeczy pozostawione na terenie Szkoły"*.
5. zapis Regulaminu o treści: *"Regulamin może ulec zmianie. Wszelkie zmiany w regulaminie będą podawane do wiadomości na miesiąc przed ich wprowadzeniem"*.

W odpowiedzi na wszczęcie postępowania administracyjnego przedsiębiorca R. S. pismem z dnia 25.10.2006r. wyjaśnił, że zgadza się z postawionymi zarzutami i w związku z tym, z datą złożenia odpowiedzi na wszczęcie postępowania kwestionowane zapisy zostaną z umów już zawartych usunięte lub zmienione zaś w umowach nowo podpisanych nie będą stosowane. Zmieniony Regulamin został umieszczony 1 grudnia 2006r. na stronie internetowej xxx oraz na tablicy informacyjnej instytucji szkoleniowej. Nadto przedsiębiorca załączył do wyjaśnień nowy wzór Regulaminu, w którym nie było kwestionowanych zapisów.

Z uwagi na powyższe Prezes Urzędu zakończył zbieranie materiału dowodowego.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił i zważył co następuje:

R. S. prowadzi działalność gospodarczą między innymi w zakresie nauki języków obcych, co wynika z zaświadczenia wydanego przez Urząd Gminy J. z dnia 05.01.2006r. o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej pod nr xxx . Działalność ta prowadzoną pod nazwą E. Szkoła Języka Angielskiego z siedzibą w L. polega na organizacji i świadczeniu usług edukacyjnych – nauce języka angielskiego dla osób indywidualnych i klientów korporacyjnych, zwanych dalej „Słuchaczami”.

Stosunki pomiędzy przedsiębiorcą a Słuchaczem reguluje Regulamin Szkoły Języka Angielskiego E. oraz umowa dotycząca udziału w szkoleniu z języka angielskiego.

W odniesieniu do Regulaminu Szkoły Języka Angielskiego E. Prezes Urzędu zakwestionował zastępujące zapisy:

1. pkt. 8 – *„W przypadku niewystarczającej liczby słuchaczy w grupie poniżej 4 (w grupach małych) i poniżej 7 w grupach standartowych) szkoła, w porozumieniu ze słuchaczem może podjąć decyzję o:*
  - a) *połączeniu grup o podobnym poziomie,*
  - b) *skróceniu czasu trwania zajęć do 75 lub 60 min bez zmiany w Harmonogramie opłat ,*
  - c) *podwyższeniu opłat związanych ze zmianą wielkości grupy,*
  - d) *rozwiązaniu grupy i zwrotu opłaty pomniejszonej o kwotę za przeprowadzone zajęcia.*
2. pkt.22 – *„Nie wniesienie opłaty w ciągu trzech tygodni po upływie regulaminowego terminu powoduje skreślenie z listy słuchaczy”.*
3. pkt. 23 – *„Wniesione opłaty nie podlegają zwrotom, z wyjątkiem rezygnacji z kursu w ostatnim tygodniu poprzedzającym rozpoczęcie kursu można wycofać wpłaconą kwotę po potrąceniu kosztów manipulacyjnych w wysokości 50 zł” ,*
4. pkt.29 - *"Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za rzeczy pozostawione na terenie Szkoły"*.
5. *" Regulamin może ulec zmianie. Wszelkie zmiany w regulaminie będą podawane do wiadomości na miesiąc przed ich wprowadzeniem"*.

Przedsiębiorca po wszczęciu niniejszego postępowania zadeklarował odstąpienie od stosowania zakwestionowanych postanowień z dniem 1 grudnia 2006r. Działania podjęte przez Prezesa UOKiK wykazały, że deklaracja została wykonana. W dacie wydania decyzji na stronie internetowej Szkoły Języka Angielskiego E. xxx zamieszczony jest Regulamin z którego usunięto zakwestionowane zapisy pkt. Regulaminu 22, 29 oraz nieoznaczony numerem zapis „Regulamin może ulec zmianie...”. Punkt 8 Regulaminu w nowym brzmieniu jest następujący: „Szkoła zapewnia sobie prawo do wyjątkowego zwiększenia liczebności grupy w przypadku konieczności zmiany grupy przez słuchacza Szkoły E. w trakcie trwania kursu”. Punkt 23 Regulaminu (aktualnie oznaczony jako 22) ma brzmienie następujące:” Po rozpoczęciu zajęć rezygnacja z kursu może nastąpić na podstawie 1 miesięcznego, pisemnego wypowiedzenia, złożonego przez słuchacza na koniec miesiąca, w tym okresie słuchacz zobowiązany jest do zapłaty należnych opłat, niezależnie od rzeczywistego uczestnictwa w kursie”.

Art. 23a. ust.1 ustawy o ochronie (...) stanowi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów (ust. 2).

Ust. 2 tego przepisu wylicza określone co do nazwy czyny, stanowiące samoistnie praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, przy czym wyszczególnienie to nie ma charakteru zamkniętego.

Aby doszło do naruszenia art. 23 a ust 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów należy wykazać, że działania te:

- godzą w zbiorowe interesy konsumentów,
- są bezprawne, przy czym bezprawność czynu wypełniona jest poprzez stosowanie przez przedsiębiorcę postanowień, które zostały wpisane do rejestru postanowień, o których mowa w art. 479⁴⁵ kpc.

Przesłanka naruszenia zbiorowych interesów konsumentów jest spełniona, gdy działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów jako zbiorowości. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów chroni interesy ogółu konsumentów, większej ich grupy. Ustawa antymonopolowa w odniesieniu do konsumentów chroni interesy nieograniczonej liczby podmiotów, których nie da się zidentyfikować, interesy konsumentów, jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym.

W opinii Prezesa Urzędu zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje w sposób jednoznaczny, że działania przedsiębiorcy wyczerpują przesłanki praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów określonej w art. 23a. ust.2 ustawy o ochronie (...), poprzez zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami Regulaminie Szkoły Języka Angielskiego E. postanowień wzorca umownego, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone. Oferta przedsiębiorcy skierowana jest do z góry nieokreślonej liczby konsumentów poprzez skierowanie do nich oferty usługowej w postaci nauki języka obcego. W tym

celu przedsiębiorca posługuje się przygotowanym przez siebie wzorcem - Regulaminem, który wiąże strony - przedsiębiorcę i konsumenta, poprzez zawarcie pisemnej umowy na naukę języka obcego po uiszczeniu przez tego ostatniego kosztu tej nauki. Regulamin określa wzajemne prawa i obowiązki stron w trakcie nauczania. Z oferty tej skorzystali już konsumenci decydując się na naukę w tej szkole, ale z usług tych w każdej chwili mogą skorzystać także inni konsumenci. W związku z tym krąg osób, który został już dotknięty stosowaną praktyką i który taką praktyką może zostać dotknięty jest nieograniczony, nie możliwy z góry do określenia ani zidentyfikowania, a tym samym spełnia warunki zbiorowego interesu konsumentów. Wszystkie kwestionowane zapisy dotyczą w istocie interesów ekonomicznych stron a przy skrajnie niekorzystnym dla słuchaczy ich zastosowaniu mogą narazić ich na nieuzasadnione straty. Zagrożenie interesów ekonomicznych podmiotów indywidualnych przekłada się w okolicznościach sprawy na zagrożenie szerokiego kręgu wszystkich potencjalnych uczestników popytowej strony rynku, również tych, którzy w przyszłości będą chcieli korzystać z usług tego przedsiębiorcy. Tym samym działania przedsiębiorcy naruszają bezpieczeństwo ekonomiczne konsumentów, czyli godzą w wartości najsilniej chronione przez ustawodawstwo konsumenckie.

Zatem, spełniona została w okolicznościach sprawy przesłanka naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Pojęcie *porządek prawny* obejmuje nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej, a także nakazy i zakazy wynikające z norm moralnych i obyczajowych określanych, jako *zasady współżycia społecznego*.

Bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga kwestia, czy czyn sprawcy był zgodny, czy też niezgodny z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. Źródłem tych zasad są:

- normy prawa powszechnie obowiązującego - jako reguły postępowania wyznaczone przez nakazy i zakazy wynikające z norm prawa pozytywnego, w szczególności prawa cywilnego, karnego, administracyjnego, pracy, finansowego, ustaw i aktów prawnych regulujących poszczególne dziedziny gospodarki, itp.,
- nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego (dobre obyczaje) - *Komentarz do Kodeksu cywilnego Gerard Bieniek Lex Polnica Prima*.

Sąd Najwyższy wskazał, że o bezprawności działania można mówić wówczas, gdy nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności usprawiedliwiających określone działanie.

Okolicznościami tymi są:

- działanie w ramach porządku prawnego, tj. działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy,
- wykonywanie prawa podmiotowego,
- zgoda pokrzywdzonego oraz
- działanie w obronie uzasadnionego interesu (*wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19.10.1989 r. II CR 419/89 OSP 1990/11-12 poz. 377*).

W okolicznościach sprawy o bezprawności działania przedsiębiorcy stanowi stosowanie przez niego w obrocie z konsumentami – Słuchaczami Szkoły - zapisów w Regulaminie, których tożsama treść została uznana przez Sąd Okręgowy w

Warszawie- Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone klauzule umowne i które wpisane zostały do Rejestru niedozwolonych klauzul umownych.

Z treści art. 479⁴² Kpc wynika, że Sąd Okręgowy w Warszawie- Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w razie uwzględnienia powództwa o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w sentencji wyroku przytacza treść postanowienia wzorca umowy uznanych za niedozwolone i zakazuje ich wykorzystywania. Z brzmienia art. 479⁴³ Kpc wynika również, że wyrok prawomocny ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵§2 Kpc. Stanowisko Prezesa Urzędu zostało poparte orzecznictwem SOKiK. Z wyroku SOKiK z dnia 25 marca 2004r. – sygn. akt. XVII Ama 51/03 wynika, że wprowadzenie przez przedsiębiorcę do obrotu wzorca umownego zawierającego postanowienia o treści już wpisanej do rejestru klauzul abuzywnych stanowi przesłankę uznania bezprawności działania tego przedsiębiorcy, o której mowa w art. 23 a ust. 1 ustawy o ochronie (...).

Oznacza to, że bezprawnym jest stosowanie w obrocie z konsumentami postanowień, które zostały wpisane do rejestru, nawet jeżeli postanowienia te stosują inni przedsiębiorcy niż pozwani w procesie przez SOKiK prowadzonym na podstawie art.479³⁶⁻⁴⁵ kpc.

Kwestia rozszerzonej prawomocności wyroku SOKiK na podstawie którego dokonany jest wpis postanowienia do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ kpc została ostatecznie rozstrzygnięta w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006r. w sprawie o sygn. akt. III SZP 3/06. W ślad za tym należy przyjąć, że orzeczenie sądu w danej sprawie ma skutek również wobec osób trzecich, czyli w przypadku, gdy zakazana jest już jedna klauzula jako niezgodna z prawem, a w obrocie gospodarczym w stosunku do konsumentów funkcjonuje zapis o treści analogicznej jak ten w klauzuli zakazanej, celowe jest uznanie, że treść zapisu stosowana wobec konsumentów innych aniżeli ci dotknięci zapisem już zakazany, stanowi o bezprawności takiego działania i równocześnie jest praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 23a ust. 2 w postaci stosowania klauzul umownych wpisanych do rejestru klauzul uznanych za niedozwolone.

Zakwestionowane w niniejszym postępowaniu zapisy zawarte są w Regulaminie Szkoły Języka Angielskiego E., który bezspornie stosowany jest powszechnie przez przedsiębiorcę w obrocie gospodarczym, w tym w obrocie z konsumentami.

1. Zapis pkt. 8 Regulaminu – „*W przypadku niewystarczającej liczby słuchaczy w grupie poniżej 4 (w grupach małych) i poniżej 7 w grupach standartowych) szkoła, w porozumieniu ze słuchaczem może podjąć decyzję o:*

- a) *połączeniu grup o podobnym poziomie,*
- b) *skróceniu czasu trwania zajęć do 75 lub 60 min bez zmiany w Harmonogramie opłat ,*
- c) *podwyższeniu opłat związanych ze zmianą wielkości grupy,*
- d) *rozwiązaniu grupy i zwrotu opłaty pomniejszonej o kwotę za przeprowadzone zajęcia” - jest tożsamy z postanowieniem wzorca umowy zakwestionowanego i uznanego za niedozwolone na mocy wyroku Sądu Okręgowego Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 marca 2006r. sygn. akt. XVII Amc 40/05 w brzmieniu : „W przypadku gdy liczba uczestników w grupie spada poniżej siedmiu osób, szkoła proponuje 3 rozwiązania :*

- utworzenie grupy ekskluzywnej (4-6 osób)
- dojście do innej o odpowiednim poziomie zaawansowania
- zawieszenie grup”.

Klauzula o takim brzmieniu wpisana została do rejestru klauzul zakazanych w dniu 20 czerwca 2006r. pod nr 755.

Z kolei wyrokiem Sądu Okręgowego Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 13 kwietnia 2006r. sygn. akt. XVII Amc 43/05 zakwestionowane zostały i uznane za niedozwolone następujące postanowienia wzorca umowy:” *W przypadku znacznie zmniejszonej liczby słuchaczy (poniżej 6 osób) Ośrodek Wiedza ma prawo połączenia grup lub podniesienia odpłatności za uczestnictwo w kursie, rozwiązania grupy lub zmniejszenia liczby zajęć*”. Zapis o tej treści wpisany został do rejestru postanowień uznanych za niedozwolone w dniu 03 lipca 2006r. pod nr 787.

W ocenie Prezesa Urzędu zakwestionowane zapisy Regulaminu, jakkolwiek nie jednobrzmiące, są w swojej treści są tożsame z postanowieniami wpisanymi do Rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone, a to z racji tego, że mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej de rejestru.

W analizowanym przypadku SOKiK uznał, że cytowane wyżej postanowienia naruszają art. 385¹ § 1 Kc ponieważ kształtują prawa o obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, a przy tym rażąco naruszają jego interesy: „Jeżeli szkoła językowa zastrzega sobie możliwość zmiany istotnych warunków uczestnictwa w kursie językowym, z powodu zmniejszenia się liczby kursantów, osoby uczestniczące w kursie muszą mieć możliwość odstąpienia od umowy”.

2. Kolejny kwestionowany zapis znajduje się w pkt.22 Regulaminu – „Nie wniesienie opłaty w ciągu trzech tygodni po upływie regulaminowego terminu powoduje skreślenie z listy słuchaczy”.

Wyrokiem Sądu Okręgowego Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27.02.2006r. sygn. akt. XVII Amc 105/04 zakwestionowane zostały i uznane za niedozwolone następujące postanowienia wzorca umowy: *”Nieusprawiedliwione zaleganie z uiszczeniem czesnego lub innych opłat spowoduje skreślenie z listy studentów*”. Zapis o tej treści wpisany został do rejestru postanowień uznanych za niedozwolone w dniu 29 maja 2006r. pod nr 726.

W ocenie Prezesa Urzędu zapis zakwestionowany w niniejszym postępowaniu mieści się w hipotezie postanowienia wpisanego do rejestru postanowień uznanych za niedozwolone. Również w tym przypadku SOKiK uznał, że cytowane wyżej postanowienia naruszają art. 385¹ § 1 Kc ponieważ kształtują prawa o obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, a przy tym rażąco naruszają jego interesy. Skreślenie słuchacza z listy uczestników kursu z powodu nie uiszczenia opłaty w ciągu 3 tygodni po upływie regulaminowego terminu – bez wezwania uczestnika do uregulowania zaległości i wyznaczenia mu dodatkowego terminu do zapłaty naruszają dobre obyczaje kupieckie i zasady współżycia takie jak: zaufanie, życzliwość i uczciwość.

3. Prezes Urzędu zakwestionował również stosowanie przez przedsiębiorcę pkt. 23 Regulaminu o treści: *„Wniesione opłaty nie podlegają zwrotom, z wyjątkiem rezygnacji z kursu w ostatnim tygodniu poprzedzającym rozpoczęcie kursu można wycofać wpłaconą kwotę po potrąceniu kosztów manipulacyjnych w wysokości 50 zł”*.

Kwestionowany zapis reguluje w istocie 2 sytuacje; pierwsza zawiera generalnie postanowienie stanowiące, że *„wniesione opłaty nie podlegają zwrotom”*. W kwestionowanym brzmieniu zapis ten umożliwia przedsiębiorcy zatrzymanie zapłaty za świadczenie pomimo nie wykonania zobowiązania w całości lub w części. Wyjątek od tej regulacji wynika z drugiej części postanowienia, bowiem przewiduje zwrot wniesionych opłat, po potrąceniu kwoty 50 zł, jeżeli rezygnacja nastąpiła *„w ostatnim tygodniu poprzedzającym rozpoczęcie kursu”*. Wynika z powyższego, że zwrot opłaty nie nastąpi, jeżeli uczestnik zrezygnował z kursu w innym terminie - w szczególności po rozpoczęciu kursu.

Wyrokiem Sądu Okręgowego Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 12 stycznia 2005r. sygn. akt. XVII Amc 13/04 zakwestionowane zostały i uznane za niedozwolone następujące postanowienia wzorca umowy: *„Po zamknięciu list lub rozpoczęciu zajęć, szkoła nie zwraca opłat wniesionych bez względu na przyczynę rezygnacji, na co zgadza się słuchacz podpisując oświadczenie przy pierwszej wpłacie”*. Postanowienie o tej treści zostało wpisane do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ kpc w dniu 5 maja 2005r. pod nr 396. Również w wyroku z dnia 16 grudnia 2004r. sygn. akt. XVII Amc19/04 SOKiK uznał za niedozwolone i zakazał stosowania obrotu z konsumentami postanowień wzorca umowy o treści: *„Wszelkie wniesione przez Kursanta opłaty nie podlegają zwrotowi...”* oraz *„Wpłaty dokonane przez słuchacza nie podlegają zwrotowi”*. Postanowienia te zostały wpisane w dniu 5 maja 2005r. do Rejestru pod nr 392 i 393.

W ocenie Prezesa Urzędu, zakwestionowane postanowienie w części: *„wniesione opłaty nie podlegają zwrotom”* jest tożsame z hipotezą cyt. wyżej postanowienia wpisanego do rejestru. Prezes Urzędu podziela stanowisko SOKiK u zgodnie z którym niedozwolone jest wyłączenie obowiązku zwrotu uiszczonych zapłaty za świadczenie, którego szkoła nie spełniła w całości lub w części, bo student zrezygnował z zawarcia umowy lub jej wykonania - na mocy art. 385¹ §1 oraz 385³ pkt.12kc. Dodatkowo przytoczyć można również inne postanowienia, regulujące ten sam odcinek uprawnień stron umowy, uznanych przez SOKiK za niedozwolone w obrocie z konsumentami, a mianowicie: *„w przypadku rezygnacji po tym okresie, uiszczona kwota nie podlega zwrotowi”* – wyrok SOKiK z dnia 18 maja 2006r. sygn. akt. XVII Amc 70/05 , data wpisu do rejestru 8 sierpnia 2006 nr 807 oraz *„opłaty za niewykorzystane lekcje nie podlegają zwrotowi”*- wyrok SOKiK z dnia 27 marca 2006r. sygn. akt. XVII Amc 40/05 , data wpisu 20 czerwiec 2006 nr 748. Prezes Urzędu całkowicie podziela argumentację SOKiK, zgodnie z którą zawarte umowy z konsumentami mają charakter umowy zlecenia. Kwestionowany zapis jest sprzeczny z prawem oraz dobrymi obyczajami ponieważ rażąco narusza interesy konsumentów ograniczając w czasie jego uprawnienie do rozwiązania umowy oraz nie przewidując rozróżnienia przyczyn wypowiedzenia umowy przez konsumenta z czym wiązać się powinny inne konsekwencje.

Zgodnie bowiem z treścią art. 746 §1 Kc dający zlecenie może je wypowiedzieć w każdym czasie. Powinien jednak przyjmującemu zlecenie zwrócić wydatki, które ten poczynił w celu należytego wykonania zobowiązania, w razie odpłatnego zlecenia obowiązany jest uiścić przyjmującemu zlecenie część wynagrodzenia odpowiadającego jego dotychczasowym czynnościom, a jeżeli wypowiedzenie nastąpiło bez ważnego powodu powinien także naprawić szkodę.

Z kolei postanowienie w swojej części drugiej tj. warunkującej dokonanie zwrotu wpłaty (po potrąceniu kosztów manipulacyjnych w wysokości 50 zł) od rezygnacji z kursu w ostatnim tygodniu poprzedzającym rozpoczęcie kursu – jest tożsame z

postanowieniem uznanym przez SOKiK za niedozwolone i wpisane do rejestru pod nr - Wyrok SOKiK z dnia 25 lipca 2005r. sygn. akt. XVII Amc 13/05 zakwestionował postanowienia o treści: "Wpłacane kwoty będą zwracane po potrąceniu 10 % wpłaconych kwot tytułem kosztów zawartej umowy". Postanowienie to jako zakazane zostało wpisane do rejestru w dniu 03.04.2006r pod nr 650. W ocenie Sądu odgórnie narzucenie kwoty, jaka zostanie potrącona z powodu rezygnacji, to nic innego jak ukryta i wygórowana kara umowna, których stosowanie w obrocie z konsumentami jest zakazane na mocy art. 385³ pkt.17 kc.

4. Kolejny zapis Regulaminu, zakwestionowany w niniejszym postępowaniu to: pkt.29 Regulaminu - *"Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za rzeczy pozostawione na terenie Szkoły"*.

Zapis o treści „*nie ponosi odpowiedzialności za rzeczy pozostawione na terenie szkoły*” stanowi klauzulę zakazaną i wpisany jest z dniem 20 czerwca 2006r. do rejestru wzorów umów uznanych za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 marca 2006r. sygn. akt.XVII AmC 40/05 pod nr 753. Zapis kwestionowany w niniejszym postępowaniu ma brzmienie tożsame z postanowieniem cyt. wyżej, wpisanym do rejestru, co wynika z jednakowej hipotezy obydwu postanowień.

5. Ostatnim kwestionowanym zapisem Regulaminu jest nieoznaczony numerem zapis w brzmieniu *"Regulamin może ulec zmianie. Wszelkie zmiany w regulaminie będą podawane do wiadomości na miesiąc przed ich wprowadzeniem"*.

SOKiK wyrokiem z dnia 27 marca 2006 r. sygn. akt. Amc 40/05 uznał za postanowienie umowne doznane za niedozwolone o treści : „*zastrzega sobie prawo do zmian w regulaminie, o czym studenci szkoły będą każdorazowo informowani*” , jak również nakazał wpisanie tych postanowień do rejestru klauzul zakazanych odpowiednio w dniu 20 czerwca 2006r. pod nr 751. Również wyrokiem z dnia 7 sierpnia 2006r. sygn akt. XVII Amc 92/05 SOKiK zakwestionował zapis i treści: „*Regulamin może ulec zmianie. Wszelkie zmiany w Regulaminie będą podawane do wiadomości na miesiąc przed ich wprowadzeniem o i dotyczą wszystkich Studentów uczestniczących w kurach prowadzonych przez ....*” Postanowienie to wpisano do Rejestru klauzul zakazanych w dniu 18 października 2006r. pod nr 900.

W każdym z analizowanych przypadków postanowień uzasadnieniem zakwalifikowania treści wpisanych do rejestru jako postanowienie wzorca umowy uznane za niedozwolone jest chęć wyeliminowania z obrotu niedozwolonych postanowień umownych, które objęte są treścią art. 385¹⁻³ KC. Zgodnie z art. 385¹§1 Kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentami nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Takie postanowienia umowne są niedozwolone. Nie dotyczy to jednak postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Z kolei nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przyjętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta art. 385¹§3 Kc. Z kolei przepis art. 385³ Kc zawiera przykładowy katalog niedozwolonych postanowień umownych.

Dokonana analiza treści zapisów Regulaminu stosowanego przez przedsiębiorcę z postanowieniami wpisanymi do rejestru o którym mowa w art. 479⁴⁵ kpc wskazuje, że ich treść w pełni wyczerpuje przesłanki zapisów uznanych za niedozwolone .

Wobec powyższego uznać należy, że spełnione zostały wszystkie przesłanki warunkujące uznanie działań Pana R. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą „E.” w L. za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 23 a ust.1 i 2 ustawy o ochronie (...) tj działanie bezprawne, które polega na stosowaniu w obrocie z konsumentami zapisów, które zostały uznane przez Sąd Okręgowy w Warszawie Ochrony Konkurencji i Konsumentów za postanowienia wzorca umowy uznane za niedozwolone i wpisane do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ kpc.

W przypadku gdy dochodzi do naruszenia art. 23 a ust.1 lub 2 ustawy o ochronie (...) organ antymonopolowy na mocy art. 23c ust.1 ustawy uznaje określoną praktykę za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazuje zaniechania jej stosowania.

W sytuacji, gdy przedsiębiorca zaniechał stosowania określonej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, na podstawie art. 23 e ust. 2 Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydaje decyzję, w której stwierdza, że przedsiębiorca stosował praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów oraz, że zaniechał jej stosowania.

Stąd, w związku z deklaracją przedsiębiorcy o zaniechaniu stosowania kwestionowanych zapisów oraz w związku ze zmianą lub wykreśleniem kwestionowanych zapisów Regulaminu Szkoły Języka Angielskiego E. , co zostało wykazane w niniejszym postępowaniu, brzmienie sentencji decyzji jest uzasadnione.

Mając powyższe na względzie, orzeka się jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie (...), w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. od decyzji Prezesa przysługuje odwołanie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w L.

Z up. Prezesa UOKIK
Dyrektor Delegatury UOKIK w Lublinie
Ewa Wiszniowska